

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIII. (17)

No. (št.) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

10. septembra 1964

Zakaj je zmagal Frei?

Slovinci smo bili trikrat navzoči na mednarodnih kongresih krščanske demokracije v Čilu. Prvič je bilo to v decembru 1955. Že tedaj smo mogli ugotoviti, da ima krščansko-demokratska stranka v Čilu vse pogoje, da postane vodilni in odločilni činitelj v političnem življenju tega naroda. Predvsem nas je presenetila dobra organizacija kongresa, kar v Latinski Ameriki ni navada. Vse delo kongresa se je razvijalo po točno določenem načrtu. Vodstvo kongresa pa je bilo v rokah dveh mož, ki sta vzbujala pozornost. To sta bila predsednik kongresa senator Eduardo Frei in tajnik kongresa poslanec Tomas Reyes Vicuña.

Velik napredek in razvoj je stranka pokazala na mednarodnem kongresu junija 1961. Zlasti je bil viden napor, da stranka zavzema radikalno ideološko smer in to tako, da se kljub temu ne oddalji od temeljev krščanstva in od demokracije. Na kongresu je k temu prizadevanju pripomogel tudi predsednik Slovenske ljudske stranke dr. Miha Krek, ki je z veliko modrostjo vodil živahno debato v politični komisiji, kateri je predsedoval.

Tri stvari bi mogli navesti, ki so bile poleg ostalih odločilni činitelji za zmago Freia: Jasen in radikalen krščansko-socialni program. Sistematično požrtvovalno in vztrajno delo več kot dve desetletji ter razumno in odločno vodstvo, ki kljub taktiki ni zameglilo jasnosti ciljev.

Že na prvem kongresu smo imeli priložnost spoznati vse te tri činitelje. Že takrat so čilenski krščanski demokratje postavljali zahtevo po agrarni reformi, spremembi v odnosih dela in kapitala; zahtevali so udeležbo delavcev v podjetju, tako v vodstvu podjetja, kakor pri delitvi dobička. Še več. Zahtevali so solastništvo delavcev v podjetjih. Čeprav so bile vse te zahteve utemeljene v papeških socialnih okrožnicah, so tudi mnogi katoličani smatrali krščanske demokrate in tudi Freia za filokomuniste.

Program krščanske demokracije v Čilu je bil spričo tamošnjih razmer resnično revolucionaren.

Še tako lepega programa pa ni mogoče uveljaviti, če ga ne spremlja sistematično in požrtvovalno delo. Videli smo ob naših obiskih v Čilu, kako so organizirani katoliški študentje na univerzah v Santiagu, tako na državni kot na katoliški univerzi. Ob počitnicah, ob nedeljah, in sploh v vsakem prostem času, so hodili po deželi, organizirali delavstvo v krščanskih sindikatih, predavali in govorili, prepričevali in ustanavljali edine krščanske demokracije. Skupno s študenti so bili na delu kadri sodelavcev in ni manjkalo žena in deklet.

Tretji činitelj je osebni in vprašanje taktike. Že leta 1955 so mladi čilenski udeleženci kongresa v Santiagu med govorom Freia v gledališču Cau-policán govorili: „Frei bo predsednik.“ To je bilo tedaj, ko je imela krščanska demokracija še samo enega senatorja in le pet poslancev. Danes po desetih letih je Frei predsednik. To razume še posebej tisti, ki osebno pozna tega moža. Frei je mož načel, globoke vere, prežet ljubezni do malega človeka, oče številne družine, osebno skromen, zelo naobražen in izredno delaven. K uspehu mu je naravno pomagala tudi množica zvestih sodelavcev, med katerimi je najodličnejši generalni tajnik južnoameriškimi krščanskimi demokratov arhitekt Reyes Vicuña, tihi in vztrajni organizator stranke.

Zmagoslavje krščanskih demokratov v Čilu se razlega daleč po širnem ameriškem kontinentu. Ta zmaga pa je zgodovinskega pomena tudi za vso krščansko demokracijo v svetu.

Pavel VI. bo 14. septembra odprl tretje zasedanje II. vatikanskega koncila z nagovorom v latinščini. Nedeljo na dan 27. septembra je pa določil kot dan molitev po vsem svetu za uspeh koncila. Kot glavne naloge tokratnega zasedanja je pa označil obnovitev Cerkve, edinstvo z ločenimi krščanskimi brati, pozivitev verske zavesti v svetu ter mir in pravičnost med ljudmi v svetu.

DR. EDUARDO FREI

PRVI KRŠČANSKO-DEMOKRATSKI
PRESEDNIK V JUŽNI AMERIKI

Prodorna zmaga čilskih krščanskih demokratov — silovit poraz komunistov

Svetovni komunizem si že dolgo let močno prizadeva, da bi zavladal tudi na ogromnem področju Južne Amerike. Za doseg svojega namena se poslužuje vseh sredstev. Za propagando troši mi-



lijonske zneske. V njenem načrtu je bil tudi lanskoletni Titov obisk v raznih latinskoameriških državah. Oporišče za vso komunistično prevratno dejavnost na ameriški celini je Kuba. Od tam prihajajo navodila za vse komunistične akcije, tam je tudi komunistična visoka šola za pripravljavanje gverilcev za posamezne južnoameriške republike, od tam prihaja zanje tudi oprema in orožje.

Po načrtih svetovnega komunizma bi morala v Južni Ameriki najprej pasti Venezuela. Zato so komunisti najprej v tej državi sprožili teroristično gverilsko dejavnost. Zaradi odločnosti biv. predsednika dr. Betancourta in njegove vlade niso uspeli. Dr. Betancourt je izvedel svobodne volitve, utrdil demokratski režim, od Organizacije ameriških držav pa zahteval najstrožje sankcije proti Kubi zaradi njenega rovarjenja po posameznih južnoameriških državah in rušenja njihovih demokratskih vlad.

Ko so komunistom spodleteli načrti, da bi se polastili na petroleju bogate Venezuele, so svojo pozornost usmerili na Brazil, na največjo južnoameriško državo. Pod vlado biv. predsednika dr. Goularta jim v razkrajaju brazilske javne uprave, oboroženih sil ter družbe ni pretela nobena nevarnost. Ni dosti manjkalo, da se ne bi bili komunisti njihovi načrti posrečili, da bi se bili polastili oblasti v tej ogromni državi. Če bi se bilo zgodilo to, bi bili komunisti glavno delo v Južni Ameriki že opravili, kajti padec Brazila pod komunistično oblast, bi v svoj vrtnec potegnil še ostale države na am. področju. Zato je tako pomembna vojaška revolucija v tej državi, ki je odstavila Goularta in postavlja sedaj njena vlada nove temelje za utrditev demokracije v tej državi na osnovi socialne pravičnosti.

Nobene dvoma ni bilo, da bodo komunisti po tem drugem porazu, ki so ga doživeli v Južni Ameriki, storili vse za svojo zmago pri predsedniških volitvah dne 4. septembra v Čilu. Politični položaj v tej državi in v Južni Ameriki sploh, je za te volitve končno izoblikoval samo dve politični sili, ki sta si stal. nasproti: marksizem in krščanska demokracija. Predstavnik prvega je bil social-marksiist dr. Allende, nosilec druge pa preizkušeni krščansko-demokratski borec senator Eduardo Frei.

Zato so te volitve imele izreden pomen, ki je daleč presegal notranje politični okvir republike Čila. Na njenem področju se je namreč bila silovita bitka med svetovnim komunizmom in svetovno demokracijo. Z ogromno večino je zmaga krščanska demokracija — komunizem pa doživel silovit poraz. Z zmago krščanskih demokratov je potrjena odločna volja ne samo čilenskega naroda, ampak narodov vseh držav Južne Amerike, da hočejo živeti v svobodi ter v njej izvesti temeljite gospodarske in socialne spremembe.

PRIPRAVE ZA VOLITVE

Za volitve je bila država razdeljena v devet volilnih okrožij, v katerih je bilo 12.000 volišč. V volilne imenike je bilo vpisanih 2.896.165 volilcev. Od tega je bilo 1.332.814 žensk. Volilno okrožje Santiaga je imelo največ volilcev in sicer 1.141.578.

Kot smo že omenili, so bili za volitve novega čilskega predsednika postavljeni trije kandidati. Kandidat levičarske social-komunistične Fronte ljudske akcije — FRAP — je bil 56-letni zdravnik senator dr. Salvador Allende. Tokrat se je že v tretje potegoval za predsedniško čast. Pri prvih volitvah ga je premagal general Ibañez, pri zadnjih leta 1958 je pa podlegel dosed. predsedniku Alessandriju samo za 32.000 glasov. Leta 1932 je bil soustanovitelj čilske socialistične stranke. Bil je ponovno izvoljen za senatorja, dvakrat je bil tudi podpredsednik senata; leta 1938 je bil minister za ljudsko zdravje, kot glavni tajnik je pa socialistično stranko vodil 11 let. Politično zaslobo so mu vedno dajali zlasti industrijski in poljedelski delavci.

Kandidat krščansko-demokratske stranke dr. Eduardo Frei je znana politična osebnost ne samo v Čilu, ampak tudi v inozemstvu. Je 53 let star, poročen in ima 7 otrok. Ena hčerka je v samostanu, druga pa živi poročena v Zah. Nemčiji. Njegovi starši so švicarski naseljenci. Pravo je študiral na kat. univerzi v Čilu. Po poklicu je odvjetnik. Politično se je začel udejstvovati že v dijaških letih v vrstah konservativne stranke. Že leta 1935 je med konservativno mladino ustanovil Narodno falango brez kakršne koli zveze s špansko falango. Ko je konservativna stranka leta 1938 napravila volilni sporazum z ostalimi desničarskimi polit. skupinami, je imel ta sporazum za posledico Freiev izstop iz konservativne stranke. Za svojo falango je tedaj izjavil, da to ni verska stranka, ampak politična skupina, ki hoče uveljaviti krščanska socialna načela v javnem življenju. Kapitalistično družbo je tedaj javno obtožil, da je kriva za siromaštvo in kulturno ter gospodarsko zaostalost naroda. Kmalu je postal profesor za delovno pravo na kat. univerzi. Iz tedanjih let so njegova dela: Režim plač, Nepoznani Čile, Politika in duh, Še je čas, Resnica ima svojo uro. Ko je bil 34 let star je postal v radikalnem kabinetu minister za gradbe. Tedaj je postal znan zlasti s svojimi načrti za graditev cest in namakalnih naprav. L. 1949 je bil prvič izvoljen za senatorja in to v provinci. Osem let za tem je zmagal kot senator v najvažnejšem čilskem volilnem okrožju Santiagu

Krščansko demokratska stranka je bila ustanovljena leta 1957. Nastala je iz združitve Narodne falange in Konservativne krščanske socialne stranke. Leta 1958 je krščansko-demokratska stranka postavila senatorja Freia za svojega prvega predsedniškega kandidata. Pri volitvah je dobil 256.000. Čeprav ni bil izvoljen, je zbrano število glasov pričelo, da je stranka v nezadržnem porastu in da se bo v najkrajšem času uveljavila kot vodilna čilenska politična stranka. To se je zgodilo že lansko leto pri občinskih volitvah. Poleg njenih pristašev je za kandidate krščanske demokracije navadno glasovalo vedno veliko neodvisnih in članov narodne ter agrarno-laboristične stranke.

Tretji kandidat radikal Julij Duran je bil najmlajši. Star je komaj 46 let. Tudi on je odvjetnik po poklicu in poslovno povezan z ribiško, plastično in gozdno industrijo. V parlament je prišel kot poslanec kmalu po končanih vseučiliških študijah. Znova je bil izvoljen leta 1949 in 1953, pri zadnjih volitvah je bil izvoljen za senatorja. Najprej je bil kandidat za predsednika vladne demokratske fronte, po zmagi levičarjev v Curicó je pa odstopil; pozneje se je premislil in je po razpadu vladnega demokratskega bloka postal predsedniški kandidat samo radikalne stranke.

PROGRAMI PREDSEDNIŠKIH KANDIDATOV

Kandidat social-komunistov dr. Salvador Allende je program svoje politične skupine, ki naj bi ga izvajala njegova vlada v primeru izvolitve, objavil v brošuro na 30 straneh. Dal mu je naslov „program ljudske vlade“. Krščanski demokrat Edvard Frei pa je svoj program sporočil čilskemu narodu z brošuro na 67 straneh. Imenoval ga je program „narodne in ljudske vlade“.

V Čilu sta glavna problema baker in agrarna reforma. Baker daje državi 65% vseh njenih dolarskih dohodkov. Proizvodnja bakra pa kontrolirajo Amerikanci s 85%. Zato sta oba glavna kandidata povedala svoje načrte tako glede bakra, kakor glede izvedbe agrarne reforme. Social-komunistični kandidat Allende je bil za razlastitev bakrenih rudnikov, ki jih imajo Amerikanci. Prav tako je napovedal izvedbo agrarne reforme, glede odškodnine za odvzeto zemljo se ni izjavljal. Krščansko-demokratski kandidat dr. Frei je pa glede ureditve vprašanja bakra napovedal, da rudnikov bakra ne bo nacionaliziral; pustil jih bo še naprej pod upravo Amerikancev, bo pa s pogajanjem dosegel, da bo čilska vlada dobila nadzorstvo nad vso proizvodnjo bakra, ki se mora povečati, in tudi nad prodajo. Glede izvedbe agrarne reforme je napovedal, da bo njegova vlada razlastila vso zemljo, ki bo presejala 100 hektarjev. Vlada bo za razlašeno zemljo takoj plačala 10% od vrednosti zemlje, ki je prijavljena za davke, ostanek pa v bonih, plačljivih v 20 letih.

Razlika med levičarskim in krščansko-demokratskim programom obstoja tudi še v drugih stvareh. Tako dr. Frei nasproti marksističnemu kolektivnemu gospodarstvu postavlja privatno podjetnost, ki je za gospodarski napredek posameznika in države neobhodno potrebna. Med tem, ko je Allende napovedoval odpoved ameriške Zveze za napredek, je dr. Frei naglašal, da je ta Kennedyjeva ustanova koristna, da pa njeno delo zavira samo birokracija. Allende je dalje napovedoval, da bo s Kubo znova vzpostavil dvostransko obrambno pogodbo med Čilom in ZDA. Frei je pa izjavil, da diplomatskih zvez s Kubo ne bo obnovil, da pa bo skušal na miren način in v sporazumu z ZDA ter ostalimi ameriški državami urediti to vprašanje na pravičnejši način. Odpoved dvostranske obrambne pogodbe z ZDA je bila pa tudi v Freievem načrtu. Pravtako vzpostavitev diplomatskih zvez z vsemi marksističnimi državami ter trgovanje z njimi. Tudi Frei obsoja „amerikanski imperializem“. Glavna razlika med obema programoma vodilnih predsedniških kandidatov je obstojala v tem, da je krščansko-demokratski kandidat napovedal svojemu narodu izvedbo velikih gospodarskih in socialnih sprememb — revolucije — na miren način in v svobodi, Allende bi pa to izvršil, kakor to delajo komunisti povsod, kjer pridejo na oblast, ko uveljavijo silo svoj politični, gospodarski in kulturni režim ob zadušitvi demokracije in svobode.

Tretji kandidat Julij Duran je bil nosilec čilenskega laicizma. Nastopal je s krilaticami: Ne Moskva, ne Rim, ampak Čilenci naj sami na svoj način rešujejo svoje probleme.

Veliko radikalov se je pri zadnjih volitvah opredelilo za Allendeja. Prav tako tudi liberalce in tudi nekateri konservativci, ki niso mogli prenesti, da bi v Čilu zmagal kot predsedniški kandidat krščanski demokrat dr. Frei. Tudi masoni so v večini oddali glasove za Allendeja, ker dr. Duran pač ni imel nobenega izgleda na uspeh.

POTEK VOLITEV

Volitve dne 4. septembra so trajale 8 ur. Od 8. ure zjutraj do 4 popoldne. Tri dni pred njimi je prenehala sleherna volilna propaganda, ki je trajala pol-

nih 15 mesecev. Je bila tako vsestranska, kakršne Čile doslej še ni videl. Učinkovita propaganda krščanskih demokratov je bila med drugim tudi odločilen činitelj za tako prepričevalno njihovo zmago. Saj ni bilo nobene moderne pridobitve, ki se je ne bi bili poslužili za propagando idej krščanske demokracije. Njej so služile televizijske in radijske postaje, letala, ki so po nebu pisala gesla in krilatice krščanske demokracije in njenega kandidata Freia; ulice po mestih pa so bile naravnost posute z letaki in slikami. V Santiagu in po drugih mestih ni bilo stene, ne hiše, ne balkona, ne okna po hišah, na katerem ne bi bili lepaki s sliko senatorja Freia in z narodnim barvami. Allendejenci so v propagandi daleč zaostajali za Freievci.

V volilno kampanjo je bilo pritegnjeno vse; moški in ženske ter mladina. Ženski element je bil pri teh volitvah spet odločilen ter se je v veliki večini opredelil za krščanskega demokrata Freia. Med tem, ko so moški in fantje lepili lepake po stenah in trosili letake po ulicah, so žene prirajale po mestih čajanke v propagandistične namene za posamezne kandidate, zbirale denarna sredstva za volitve in delale ustno propagando od osebe do osebe.

Da je bila taka propaganda izredno uspešna in učinkovita pri dobro izvedeni organizaciji čilskih polit. strank, ni treba posebej naglašati.

Končno sta si ob zaključku volilne kampanje stala nasproti samo dva kandidata — Allende in Frei — ki sta imela izgleda na uspeh. Splošno je bilo prepričanje, da iz volitev ne bo izšel nobeden od njiju kot že izvoljeni predsednik, ampak da bo moral proglasiti novega čilskega predsednika drž. kongres in sicer tistega, ki bo pri volitvah dobil največ glasov.

Oba kandidata sta bila prepričana v zmago. Kandidat levičarjev Allende je celo javno napovedoval še na dan volitev dopoldne, da bo dobil 1.300.000 glasov. To je sklepal iz ogromne udeležbe na svojem zaključnem zborovanju pred volitvami, katerega se je udeležilo nad 100.000 ljudi. Toda Frei ga je s svojim še mogočnejšim zborovanjem prekosil, kajti njegov zaključni volilni govor je v Santiagu navdušeno odobravalo okoli 250.000 ljudi, ki so prihajali na zborovališče v „100 zmagoslavnih sprednjih“ iz raznih delov mesta. Allende se je pa pripeljal iz province v čilsko prestolnico „z vlakom zmage“.

Toda volilni rezultati so prinesli Allendeju presenečenje. Frei je zmagal s tako prodorno večino, da ga je čilski narod že pri samih volitvah izbral za svojega bodočega predsednika. Kajti svoje zaupanje in pristanek za izvedbo njegove socialne in gospodarske revolucije v miru mu je izreklo 1.427.953 volilcev. Za dr. Salvadorja Allendeja je bilo oddanih 984.517 glasov, in kandidat radikalov Duran je dobil samo 125.115 glasov. Praznih glasovnic je bilo 7.491, neveljavnih pa 15.856. Abstinenca je bila neznatna. Dosegla je samo 12,7%. Pri prejšnjih volitvah je znašala navadno 22—25%!

Krščanski demokrat Frei je porazil svojega političnega nasprotnika Allendeja tudi tam, kjer nihče ni pričakoval — med rudarji in poljedelskimi delavci ter med predmestnim proletariatom.

Čilenski narod je pravilno razumel klic krščansko-demokratskega predsedniškega kandidata dr. Freia, ko mu je govoril pred volitvami: „Sli bomo naprej ali po poti marksizma-komunizma ali pa po poti gospodarskega humanizma, ne da bi žrtvovali demokracijo, ki vsebuje bistvene zahteve: svobodo mnenja, sindikalno svobodo, spoštovanje bistvenih pravic, referendum s pomočjo svobodnih volitev. Odločiti se bo treba za eno od teh poti. Odločitev je postavljena za tiste, ki mislijo napredovati.“

Čilski narod se je pravilno odločil s tem, ko je izrekel svojo zaupnico dr. Freiu in mu predal vodstvo naroda in države, da ju povede v srečo in lepše življenje.

ZMAGOVALEC GOVORI NARODU

Zmaga krščanskih demokratov je med prebivalstvom sprožila val navdušenja. Na ulice čilske prestolnice se je prejšnji petek zvečer zgrnilo nad 200.000 ljudi, ki so vzklikali dr. Freiu, prepevali rodoljubne pesmi, plesali po javnih trgih in proslavljali zmago.

(Nadaljevanje na str. 2)

DR. EDUARDO FREI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ko se je izvoljeni predsednik dr. Frei pojavil na balkonu strankinega vodstva navdušenju in vzklizanju ni hotelo biti konca. V svojem zahvalnem govoru je dr. Frei poudarjal, da je ljudstvo svobodno izpovedalo svojo voljo od skrajnega mesta na severu Arica do skrajnih mej na jugu ob Magaljanu. Napovedal je, da bo predsednik vseh Čilencev brez razlike in da bo njegova glavna skrb nesebično služiti koristim vsega naroda. Zatem je izrekel najgloblje zahvalo vsem, ki so omogočili zmago krščanskim demokratom: možem in ženam, ki so mu izrekli svoje zaupanje, političnim strankam, ki so ga tako „plemenito podpirale: agrarni demokrati, demokrati socialistični stranki, zgodovinski strankam — konservativni in liberalni, širokemu gibanju neodvisnih, profesionalcem in tehnikom, predvsem pa delavstvu in kmetom, mladini, in prvi vrsti pa čilenskimi ženami.“ Hvaležno se je spominjal svojih tovarišev iz stranke in dejal: „30 let nas je družila ista vera, isto upanje in tesno bratstvo. Poznali smo poraze in zdaj poznamo tudi zmago.“ V nadaljnjih izjavah je poudarjal, da ob „tej slovesni uri izjavlja, da ima samo eno obvezo do države: izvajati program, ki ga je predložil narodu. Izvesti v svobodi temeljite spremembe, ki jih zahteva ta država, da bi dosegla gospodarski razvoj, vzgojo, tehniko, pravico in socialno solidarnost ter graditev šol in stanovanjskih hiš ter zagotoviti zaposlitev vseh Čilencev. V tej uri zanj ni več zmagovalec in premaganev. Njegov govor zdrav zato sedaj velja vsem Čilencem.“ V končnih besedah je navajal, da se zaveda težav in odgovornosti, ki ga čakajo. Zato prosi Boga, da bi mu stal ob strani, da bi lahko izvršil poslanstvo, ki mu ga je zaupalo ljudstvo, da bi lahko v prvi vrsti ustvaril lepše življenje tistim, ki to pričakujejo, to so revni in potrebni.

NOVI PREDSEDNIK MED ČASNIKARJI

Dr. Frei je imel prejšnjo soboto prvo konferenco z domačimi in številnimi inozemskimi časnikarji. Kako veliko zanimanje je bilo v svetu za te volitve, pričča dejstvo, da so skoro vsi vodilni listi iz Evrope in Amerike poslali za volitve v Čile še svoje posebne poročevalce. Prav tako televizijske in radijske postaje. Vseh teh je bilo okoli 300.

V izjavi je dr. Frei naglašal, da volitve delajo čast Čilu, Ameriki in demokraciji. Glede svojega programa je naglasil, da mu nima ničesar ne dodati, pa tudi ne odvzeti eno samo besedico, kajti, „kar sem govoril med volilno kampanjo“ je nadaljeval Frei svojo izjavo, „ni imelo samo propagandnega značaja, ampak je sad globokega prepričanja. Stvarim, ki sem jih govoril leta 1935, 1938 ali 1941 ni bilo treba ničesar drugega dodati, kakor spremeniti samo datum.“

Dalje je prvi krščanski predsednik Čila in sploh v Južni Ameriki naglašal, da je „država izbrala demokracijo. Izbrala je pa še več drugih stvari. Konkretno: Čile ne želi več živeti v tradicionalnem oklepu in tudi demokracija v sedanjih oblikah je omejena, ker ne daje polne možnosti za vzgojo, za delo in za dostojnejše življenje.“ Končno je napovedal, da bo storil vse, da zlasti olajša bremena siromašni ženi, da je ne bodo več mučile skrbi za vsakdanje življenje in da se bo v večjem miru posvetila svojem vzvišenemu poslanstvu v družini.“

Dalje je časnikarjem dejal, da upa, da bodo odnosi med Čilom in Severno Ameriko pod njegovo vladavo še boljši. Z izbranimi besedami je poveljeval umorenega ameriškega predsednika Kennedyja, ki je zapustil kot „dediščino resnično konstruktivno razumevanje med Severno in Latinsko Ameriko“. Izrazil je upanje, da mu bo čilski kongres, v katerem je njegova stranka sedaj še v manjšini, dal izredna pooblastila, da bo lahko takoj začel izvajati svoj program v prvih mesecih svoje vlade, ki jo bo prevzel dne 4. novembra t. l. Tako pooblastila čilski kongres navadno da vsakemu novemu predsedniku. Dilematičnih stikov s Kubo ne bo obnovil, bo pa z drugimi ameriški državami „iskal mirne rešitve kubanskega vprašanja v konceptu samoodločbe narodov in nevmešavanja. Domače spremembe bo začel „izvajati z zanosom, ker država želi velikih sprememb“. Poudaril je, da Čile „želi sprememb, ne želi pa za njihovo doseglo žrtvovati svoje svobode“. Končno je napovedal, da bo njegova vlada spoštovala absolutno svobodo vseh ver, zakon ter dostojanstvo človeškega bitja. Z ozirom na mejne spore z Argentino je dejal: „Med tem, ko se ves svet združuje, bi bilo absurdno, če bi mi iskali majhne probleme z Argentino. Meja med

Čilom in Argentino je najdaljša na svetu in se zato prav lahko pojavljajo kaka sporna vprašanja v njeni dolžini. Naglasil je, da bo Čile dal Latinski Ameriki dokaz, kako je treba rešiti mejna vprašanja. Glede odnosov s Severno Ameriko je pa dejal: Zemeljsko in duhovno je Čile latinsko-ameriška država z veliko evropsko dedščino. Za nas je potrebno, da imamo zveze s Severno Ameriko. Pričakujem, da bodo kar najboljše. Od nas bi bilo absurdno, če bi se postavili proti ZDA, katerih ljudstvo zelo občudujem. Pričakujem pa, da bodo v bodoče Amerikanci pokazali več razumevanja in spoštovanja za posebnosti latinsko-ameriških narodov.“

Za nastop predsednika Edvarda Freia kot novega predsednika čilske republike pripravljajo za 3. in 4. november t. l. v Santiagu velike slavnosti. Nanje bodo prišla posebna odposlanstva držav, s katerimi ima Čile diplomatske stike, čilska krščansko demokratična stranka bo pa povabila tudi predsednike vseh krščansko-demokratičnih strank v svetu.

VESELJE IN RADOST PO SVETU

Zmaga krščanske demokracije v Čilu je povzročila veliko radost tudi po vsem svetu. Listi povsod poveljujejo to zmago ter poudarjajo njen izreden pomen za ohranitev demokracije in svobode ne samo v Čilu, ampak v vsej Južni Ameriki. Izraza veselja nad volilno zmago dr. Freia tudi ni prav nič prikrival severnoamer. predsednik Johnson, ki je med drugim naglašal, da je Freiev načrt za gospodarski in socialni napredek naroda v

Spomenik slov. žrtvam kom. revolucije v ZDA

Žrtve komunistične revolucije in druge svetovne vojne na Slovenskem so dobile spomenik v ZDA. V njihov trajen spomin so postavili novi slovenski naseljenci lepo kapelo na Orlovem vrhu na Slovenski pristani pri Clevelandu.

Blagoslovitve kapele dne 5. julija popoldne so se udeležile odlične slovenske in ameriške osebnosti, katere je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora za postavitev spominske kapele g. Mate Resman. Spomnil se je tudi pok. msgr. Škerbca, ki je bil med odličnimi zagovorniki zamisli za postavitev kapele ter tudi častni predsednik odbora za njeno postavitev. Zahvalil se je vsem, ki so omogočili zgraditev kapele, posebno pa g. V. Čekuti iz Toronta za načrte zanj in A. Lavriši, ki je kapelo zgradil.

Po govoru g. Resmana so peveci pod vodstvom g. J. Riglerja zapeli žalostinko „Vigred se povrne“, nakar je imel govor šentvidski kaplan g. Jošt Martelanc, duhovni vodja Slovenske priprave. Poudarjal je potrebo po slogi in edinstvu med rojaki v ZDA. Po Martelančevem govoru so peveci zapeli še pesem „Oj Doberdob“, zatem je pa spominsko kapelico blagoslovil šentvidski župnik msgr. Alojzij Baznik. Po blagoslovitvi je g. Jošt Martelanc molil molitve za vse žrtve komunistične revolucije in druge svetovne vojne na Slovenskih tleh. Množica mu je glasno odgovarjala. Skupina deklet v narodnih nošah je nato spremljala g. Sfiligoja kot tajnika odbora za postavitev kapele, ko je preo oltar v kapelici položil venec s slovenskim trakom in napisom „Žrtvam državljanske in druge svetovne vojne v Sloveniji v letih 1941—1945 — zamejski Slovenci“.

Po blagoslovitvi kapele in položitvi venca so sledili govori. Glavni zvezni carinik za državo Ohio g. J. Kovacič je izražal veselje in ponos ob tej slovesnosti, ki dokazuje, da slovenstvo v ZDA še trdno živi. Spomnil se je žrtev kom. revolucije in poudarjal veselje, da se je tolikim nasprotnikom komunizma posrečilo priti v Ameriko. Okrajni auditor Ralph Perko, je izražal upanje, da se bodo tako Slovenija, kakor Češka in Slovaška, domovina njegovih staršev rešile komunistične tiranije. V tem pogledu je zlasti opozarjal na neprestana prizadevanja in napore senatorja Franka Lauscheta. Za njim je povzel besedo

kongresnik M. A. Feighan

Imel je lep govor, v katerem je omenjal začetke komunistične revolucije v Sloveniji in ostalih delih Jugoslavije, vzpostavitev komunistične diktature leta 1945, beg „stotisočev Slovencev, Hrvatov, Srbov in Crnogorcev preko meja v sosedne države, posebno v Avstrijo“ v upanju, „da jih bodo tam zapadne sile sprejele in zaščitile. Mnogi so se žalostno prevarili. Postali so žrtve nasilne vrnitve“. Kongresnik omenja zatem njihov pomor v „sprevedih smrti“ in „množični grob 13.000 slovenskih domobrancev“. Zatem poudarja, „da v spoštljiv spomin na to najvišjo žrtev slovenskih rodoljubov stoji ta kapela“. Dalje je naglašal, „da so junaki, slovenski domo

svobodi „tudi naš program“. Napovedal je, da je prepričan, da bo z njim lahko sodelovanje. V Venezueli je prvak kršč. demokracije dr. Rafael Caldera izjavil: „Frei je velik človek, zelo pošten in sposoben. Razen tega je prišel na oblast, ne da bi žrtvoval svoja načela. Prepričan sem, da bo ostal zvest načelom svojega življenja. Čilski narod lahko računa na našo solidarnost, med tem ko se tudi mi pripravljamo, da bomo tudi mi izvršili svojo revolucijo v svobodi in brez sovraštva.“

V Buenos Airesu v Argentini so bile pred tajništvom argentinske kršč. demokratske stranke v ul. Ayacucho 126 manifestacije, z govori predstavnikov stranke mladinske organizacije ter narodnega poslanca Busacce. Na radiu Porteña sta pa o pomenu zmage čilske kršč. demokracije za ves svobodni svet govorila vplivni osebnosti kršč. demokratske stranke dr. Ramos Mejia in dr. Luka Ayarragaray. Dr. Ramos Mejia je naglašal, da je uspeh čilske kršč. demokratske stranke rezultat vsega njenega 20-letnega ideološkega in organizacijskega dela med čilskim narodom.

Novemu čilskemu predsedniku dr. Edvardu Freiu k izvolitvi za krmarja usode čilskega naroda in čilske republike iskreno čestitamo ne samo člani slovenske kršč. demokracije v izseljstvu in domovini, ampak tudi vsi svobodni in svobodoljubni Slovenci kjer koli žive, ker vidimo v njegovi zmagi poročstvo, da bo tudi za tiste narode, ki v komunistični sužnosti ne uživajo politične, verske, kulturne ter gospodarske svobode, napočil dan, ko se bodo zopet lahko pridružili svobodnim narodom na svetu ter z njimi gradili lepši in pravičnejši svet v duhu krščanske pravičnosti in bratstva.

branci-mučenci v boju proti komunizmu, ki ga še danes bojujemo“.

V nadaljnjih izjavah je pa omenjal naslednje misli: „V sedanjem stanju norbe med svobodo in sužnostjo nam mnogo govore, da bi Amerika morala graditi nove mostove zvez in prijateljstva z zaslužnimi narodi Evrope. Zakaj nove mostove? Mi smo ponosni na mostove, ki jih že imamo. Preizkušeni in trdni so. Prestali so vojne viharje in tekme v dobah miru. Preko teh starih, preizkušenih mostov so prišli in se naselili milijoni iz Evrope pri nas v Ameriki... Voditelji mednarodnega komunizma nam pravijo, naj opustimo te stare in preizkušene mostove, in gradimo mostove novega prijateljstva z njihovimi režimi, s komunističnimi vladami, ki danes so, jutri jih pa ne bo več, ker bodo narodi pomedli z njimi. Naši edini in pravi prijatelji v Srednji Evropi so tamkajšnji narodi. Komunistični režimi so sovražniki teh narodov. Imperialistična Rusija je vsilila te vlade ljudstvu z ognjem in mečem. Čemu, le čemu naj bi iskali prijateljstva s sovražniki naših resničnih, starih prijateljev?“

To posebno velja za Slovence in ostale podjarmljene narode Jugoslavije. Obilo je dokazov, da slovenski narod hoče živeti v prijateljstvu z nami. Ovirna najboljšega sodelovanja je le komunistični režim, ki je sovražnik in škodljivec Slovencev in nas. Očividno pametno in koristno je, da ohranjamo vezi prijateljstva s tem našim dobrim ljudstvom, ne pa z režimom, ki je njegov sovražnik. To posebno sedaj, ko imamo že obilico znamenj, da je ogromen imperij strahu, ki ga je ustvaril teror Moskve, v globoki in dalekosežni krizi.“

Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo: „Po vsej zaslužni Evropi je ogenj narodnega odpora vsak dan bolj vroč. Od Baltskega do Kaspijskega morja poganja setev politične revolucije. Gospodarskega poloma komunizma in njegovih protektorja, ruskega imperializma, ni moči več tajiti. Tudi moderni car, Hruščov, ga priznava. Ruski imperij je v borbi z novim imperializmom, z ljudmi, ki so dobili oblast nad Kitajsko na azijski celini. Rusija spora s Kitajsko ne more rešiti z mirnimi sredstvi. Gre za zemljo, ki si jo je Rusija v Aziji osvojila. Kitajci hočejo to zemljo. Gre za to kdo bo gospodaril v imperiju, ki si ga je zamislil Džingis Kan pred več kot 500 leti. Med tem, ko se spor med tema dvema imperializmom razvija v svoj vrhunec, imamo v Ameriških združenih državah nešteto novih priložnosti, da s rimo in pospešujemo družbeno ureditev svobodnih ljudi in svobodnih narodov in gradimo mir na tej edino trajni, krščanski osnovi.“

Izvajanja kongresnika Feighana s. rojaki sprejeli z velikim odobravanjem. Še ob večjem navdušenju zbranih rojakov je povzel besedo

senator Frank J. Lausche

Govoril je najprej kot Slovenec. Zatrjeval je, da ne more biti vesel ob spo-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Devetletnica osvobodilne revolucije

V petek dne 4. septembra so argentinski listi na prvih straneh objavili odredbo državnega tajnika o počastitvi argentinske vojske devete obletnice osvobodilne revolucije dne 16. sept. V omenjeni odredbi državni tajnik za vojsko brigadni general Ignacij Avalos ukazuje, da morajo biti za deveto obletnico osvobodilne revolucije v vseh vojaških ustanovah spominske proslave s sv. mašo na prostem, s čitanjem spominske odredbe, z enominutnim molkom in počastitev padlih v osvobodilnem gibanju. Spominsko slavo je najpovsod zaključil državna himna.

V utemeljitev gornje odredbe za proslavo devete obletnice osvobodilne revolucije brigadni general Avalos med drugim navaja: „Ta datum je predstavljala uspešen vrhunec, zaključek dolgotrajnega procesa, določena za ponovno pridobitev za državo temeljnih vrednot njenim demokratičnim in krščanskim čustvom, katerega je dolgo dobo žalil režim, tuj njeni zgodovini in njenim tradicijam.“

Poklicanje v spomin tako napetih in junaških dni bo omogočilo pozitivitev spo-

mina dogodka, ki se dviga v življenju države kot važen steber in ki simbolizira trajno zavrnitev sistema življenja, ki je delal nasilje njenemu čistemu razvoju in poletu.

Tako spominjanje predstavlja najboljši način za izraz nezlomljive vere in zaupanja ustanove v osnovna načela svobode in demokracije, na sebra, na katerih počiva naša ustava in za katere trajno obrambo sta zaobljubljena danes, ko sta bili takrat naše orožje in naša čast.

Soglasno mnenje članov argentinske vojske je priklicati v spomin z globokim spoštovanjem šefa osvobodilne revolucije armadnega generala Eduarda Lonardija in v njegovi podobi vse tiste, ki so kot državljani in oborožene sile z vidnim izrazom rodoljublja dali najboljše od svojih naporov in prizadevanj v službo pravičnosti in svobode.“

Besede državnega tajnika za vojsko so jasne in ne potrebujejo nobenih pojasnil, kakšno je stališče argentinske vojske glede obnove peronističnega režima.

Ob 150-letnici rojstva Tarasa Ševčenka

Sto petdesetletnica rojstva velikega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka se spominjajo vsi svobodoljubni demokrati ukrajinski izseljenci v svetu. Tudi buenosaireska ukrajinska kolonija je ta spominski dan počastila z veličastno prireditvijo v gledališču Opera, Avda. Corrientes v nedeljo 6. t. m. Spored je začel z argentinsko državno himno. Nato je imel lep govor o Tarasu Ševčenko argentinski pisatelj dr. Carlos Erro v zastopstvu Združenja argentinskih pisateljev. Živo je prikazal Ševčenkov lik, njegovo trpljenje in neustrašno prizadevanje za svobodo ukrajinskega naroda. Nato so sledile glasbene točke, katere so izvajali ukrajinski mešani zbor, veliki simfonični orkester in dva solista, od katerih se je posebno odlikovala sopranistka Tamara Lycholaj. Vse skladbe so bile na besedilo pesmi Tarasa Ševčenka.

Po odmoru je v drugem delu imel govor v ukrajinski urednik ukrajin-

skega lista v Buenos Airesu „Ukrajinsko slovo“ Gregorij Holijan. Predstavil je Ševčenka kot narodnega poeta, kot največjega genija ter propagatorja ideje za ukrajinsko neodvisnost ter za borca proti vsaki tuji nadvladi.

Med glasbenimi točkami drugega dela je bila najzanimivejša simfonična pesnitev, Tarasa Ševčenko, ki je bila prvič izvajana in jo je uglašil Anton Kopitović. Celotni spored je bil zaključen z ukrajinsko narodno himno.

Zbor, kakor orkester, je vodil dirigent Anton Kopitović iz Kotora, ki je pred II. svetovno vojno študiral in glasbeno deloval v Zagrebu in Beogradu. Njegovo spretno glasbeno vodstvo je odločno pripomoglo k tako lepemu uspehu prireditve.

Zanimivo je, da so ukrajinski emigranti postavili pesniku Ševčenko že tri spomenike in sicer v Brazilju, Kanadi ter v Združenih državah, in to prav v Washingtonu blizu Bele hiše.

I Z T E D N A V T E D E N

Glavni tajnik ZN U Thant je pretekli teden v Ženevi v Švici objavil, da se Združenim narodom ni posrečilo doslej najti rešitve ciprskega vprašanja. Prav tako je poudaril, da je za sedaj nemogoče misliti na kakršenkoli dogovor med Grčijo in Turčijo glede bodočnosti otoka. Vojaške sile ZN bodo ostale na otoku še nadaljne tri mesece po preteku sedanje dobe 26. septembra, organizacija pa bo morala najti nadaljne finančne fondne za vzdrževanje svojih vojaških sil na Cipru.

Ženevski razgovori med ameriškim delegatom Chesonom ter turškim in grškim veleposlanikom so se tudi končali prejšnji teden brez uspeha.

Medtem so se odnosi med Grčijo in Turčijo spet poslabšali. Zlasti, ko je turški predsednik İnönü v Ankarji izjavil, da grška zaščita Makariosa „vodi naravnost v vojno med Grčijo in Turčijo“. Zagrozil je, da bo Turčija zanesla vojno na grško ozemlje in da bo „Ciper ostal le manjši del tega spopada“.

Robert Kennedy, pravosodni minister v Johnsonovi vladi je dal ostavko, ker je bil na konvenciji demokratske stran-

ke za državo New York z 968 glasovi proti 153 določen za demokratskega senatorskega kandidata. Njegov protikandidat na republikanski listi je sedanji republikanski senator za to državo Kenneth Keating.

Ameriški predsednik Johnson si je za novembreske volitve zagotovil pomoč nekaterih vplivnih poslovnih osebnosti v ZDA. Tako ga bosta med drugim podpirala pri volitvah Henry Ford II. in Edgard F. Kaiser. Tudi vodstva nekaterih vplivnih sindikatov so napovedovala, da bodo pri volitvah podpirala Johnsona in ne republikanskega predsedniškega kandidata Goldwaterja.

Predsedniku italijanske republike Antoniju Segniju se je v zadnjih dneh zdravje zelo popravilo. Prejšnjo soboto je npr. že lahko vstal ter je bil eno uro pokonci. Povžil je tudi že lahko kompletno kosilo.

V Thurn Severinu v Železnih vratih sta se 7. septembra sestala Tito in rom. kom. predsednik George Georgiju Dej. Položila sta temeljni kamen za skupno graditev velike elektrarne na Donavi, ki bo stala 400 milijonov dolarjev.

darstvo nikdar doseglo niti sedanje stopnje razvoja.

Mi v Združenih državah nismo za komunizem, ampak za demokracijo in samoodločbo narodov. Mi smo za spoštovanje človekovih pravic vedno in vespovsod. Svobodni svet daje titovstvu prednost pred stalinizmom, toda predvsem svobodni demokraciji pred vsako totalitarno in diktatorsko vlado.

Lenin je rekel, da cilji opravičujejo sredstva: zato: Poljubljal svojega sovražnika, dokler ne zbereš moči, da ga boš ubil ali ga uporabil za svoje lastne namene v njegovi neumni naivnosti.

Mi v Združenih državah ne enačimo slovenskega naroda s komunistično vlado. Mi vemo, da bo to svoboda ljubeče ljudstvo ostalo, ko bo jugoslovanski komunizem izginil. Neizbežni zakon pravice in resnice mora zmagati nad komunistično moralno anarhijo. Vera mora biti svobodna, varnost posameznika zagotovljena, svoboda mora zavladati nad vsem svetom.“

Navdušeno in dolgotrajno odobravanje je pričalo, kako je senator Lausche vsem govoril res iz srca. Zlasti je doseglo višek, ko je vzkliznil: „Tito bo umrl, komunizem bo prešel, slovenski narod pa bo živel!“

Novice iz Slovenije

„Vse preradi pozabljamo, da je še vedno okrog 85% zemlje v zasebni lasti in da to daje velik delež na trg, ki še zdaleč ne dovolj zaobsežen. Zato ima poglobljena in trajnejša kooperacija med kmetijskimi organizacijami in kmeti pomembno vlogo v nadaljnjem razvoju kmetijstva“ so ugotovljali udeleženci sestanka Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva ter živilske in tobakne industrije. Nekateri so pa še kar naprej zagovarjali dosed. nasilno politiko kom. oblasti proti samostojnim kmetom in izražali bojazan, da bi povečanje kooperacije kom. kmetijskih združenj samostojni kmeti imelo za posledico „čezmerno obogatitev kmetov, katerim bi v kooperaciji omogočili zaslužek po vložnem delu“.

V Ljubljani je umrl dr. Anton Čas, trenutno najbolj znani slovenski nevrokirurg.

Umrl so v Ljubljani: Josipina Košir roj. Tomšič, Ivan Debevec, upok., Julija Polajnk, obrtnica-pletilja, Pepca Smolič, bolničarka, Anica Jak, upok., Franc Čič, upok., Danica Kocjan-Vrho-

vec, Marija Možina roj. Žumer, Marija Šterk roj. Jurca, učit. v p., Anton Gamze, žel. upok., Anica Korošec roj. Dolenc, Jože Lesar, obratovodja, Karol Tmnik, upok., Olga Klimovič roj. Smolič, Alojzija Pivk roj. Biaggio, Lojze Kutner, invalidski upok., Josip Lavrič, fin. inšpektor, Barbara Šebenik in Anton Adamič, biv. veletrgovec in tovarnar v Kranju, Makso Pohlin v Kamniku, Janez Šmid v Železnikih, Bernard Porenta, delavec v Sneberju, Terezija Gabriel v Lesah, Franjo Kranjc, frizerski mojster v Celju, Igor Bocak v Slovenj Gradcu, Ivan Ručigaj, biv. trgovec in pos. v Vranskem, Franciška Kristan roj. Risel na Homeu, dr. Ivan Vinterhalter, odvetnik v Mariboru, Stane Somrak, dir. kmet. zadruga v Novem mestu, Franc Šmalc, dijak kmet. šole na Grmu, Franc Kastelic v Grosuplju, Mirko Lupšina, sušilec papirja v Krškem, Marija Rabič roj. Ulčar, biv. trgovka na Bledu, Marija Ušnjak, posestnik v Črnem vrhu, Marija Zavrl roj. Pokavec v Slapih, Roza Benedik, gospodinja v Vačah in Jože Kostevc v Zagorju.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Zadnji dve predavanji pri SKA

Dne 22. 8. je predaval dr. A. Kukovec, S. J., profesor moralne na jezuitski redovni univerzi v Bs. As. o Cerkv in problemu modernega zakona. Predavatelj je predstavil vodja filozofskega odseka dr. Brumen kot novega predavatelja iz vrst ustvarjalnih članov SKA, mu želel dobrodoščilo in omenil važnost snovi spričo Ekumenskega koncila, ki temu problemu prav sedaj posveča toliko pozornosti. Prof. Kukovica je kot moralist razložil stališče Cerkev do teh problemov, ki so danes spričo neverjetnega naraščanja človeškega rodu in omejenosti življenjskega prostora tako hudo pereči, da se Cerkev najresneje peča z njimi in jim skuša dobiti sodobno rešitev. Najprej definira zgodovinsko in filozofsko stališče Cerkev do zakona, zlasti z ozirom na enciklike zadnjih papežev v tej zadevi (Casti conubii itd.). V drugem delu pa preide na realistično vpraševanje omejevanja rojstev z najnovejšimi zdravniškimi posegi ali pa tehničnimi in kemičnimi sredstvi, pojasnjujoč stališče Cerkev do teh sredstev in metod. Podal je samo cerkveni nauk o življenju zakoncev ter njunem odnosu do potomstva. Po predavanju se je razvila živahna debata, ki je pričala o sodobnosti vprašanja, ki ga je g. predavatelj tako resno in globoko znal razložiti, za kar so mu bili poslušalci iskreno hvaležni.

Drugo predavanje 5. 9. pa je v okviru literarnega odseka imel dr. Tine Debeljak o Krasinskega Nebožanski komediji. Večer je začel predsednik SKA g. Jurčec, ki je pozdravil predavatelja kot profesorja na slavistični fakulteti kat. univerze v Bs. As., potem pa še Zorka Simičiča, ki se je vrnil iz Evrope med nas. Nato je povzel besedo predavatelj, ki je poudaril, naj se ta večer sprejme kot slovenska priključitev poljskim jubilejem, ki jih praznujejo te dni, namreč 50-letnici prve svetovne vojne, ki je Poljakom prinesla svobodo, 25-letnico druge in 20-letnici varšavske vstaje. Če so prvo obletnico — svobodo — zaključili z zmago nad boljševizmom nad Vislo, se z drugo in tretjo padli v območje komunistične revolucije. Vse tri obletnice imajo nekaj skupnega: pri vseh treh so Poljaki prišli v stik z „boljševiško revolucijo“. Jakobinska revolucija pa je problem Krasinskega drame Nebožanska komedija, zato je predavatelj izbral to temo za predavanje teh dni. Predavatelj je podal nato genezo Nebožanske komedije, predvsem pa je iz svojega prevoda prebral najučinkovitejše prizore „komunističnega pekla“: kakor ga je preroški pesnik ustvaril leta 1833, to je petnajst pet pred Marxovim Komunističnim manifestom. Ti prizori vplivajo resnično sodobno, posebno za nas, ki smo podobne prizore in probleme doživljali doma. Debeljak je nato podal razčlenje in oznako drame, njen notranji problem, njena med preteklostjo in bodočnostjo, ter podčrtal Krasinskega rešitev, ki jo nudi nad razvalinami uničevanja — samo Kristus. Njegova — krščanska demokracija, bi lahko rekli danes. Z uspehom te drame na svetovnih odrih ter z besedo o svojem prevodu, ki ga nosi s seboj že 20 let, je zaključil predavanje o tej „največji in edini romantični velesnitvi s socialno revolucionarno problematiko, ki je danes — po Chestertonu pravilno — „sodobna“.

Osebnost

Družinska sreča. V družini g. Petra Klobovca in njegove žene g. Ivanke roj. Grlic sta se rodila dvojčka — sinček in

hčerka. Družino Bojana Krošlja in njegove življenjske družice g. Ines roj. Bourdieu je razveselila hčerka Marija Ines. V družini Jožeta Bajleca in njegove žene g. Herminije Ane roj. Kračič so pa dobili sina Edvarda Viktorja. Srečnim družinam naše čestitke.

Nov slovenski odvetnik. Na buenosaireski univerzi je končal pravne študije in postal odvetnik g. France Knavs, vodja pisarne Arbitrer in nečak pok. lazarista dr. Franca Knavs. Iskreno čestitamo!

† Alojz Koren. V Buenos Airesu je dne 2. septembra t. l. po daljši bolezn umrl g. Alojz Koren, doma iz Radvanj pri Mariboru. Ko je nemška vojska zasedla slovensko štajersko, je kot prisilni mobiliziranec preživljal grozote vojne po raznih krajih. Posrečilo se mu je pobegniti iz nemške vojske k zaveznikom in je potem služil v ednici angleškega letalstva. Povojnja leta je preživel v taborišču Jessy v Italiji, odkoder je l. 1948 odšel v Argentino, kjer je služboval pri petrolejski družbi Shell v Comodoro Rivadavia do svoje smrti. Pokopan je bil dne 3. septembra na pokopališču Chacarita. Pogrebne obrede je opravil č. g. direktor A. Orehar. Rajni zapuščila v domovini očeta, brata in sestro. Naj v miru počiva po prestanem trpljenju v tuji zemlji.

SAN MARTIN

Zaključek šahovskega turnirja in tekme v balinanju je bil dne 29. avgusta zvečer v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Igralci obojne tekme so se zbrali pri okusnem „asadu“ in proslavili uspešno tekmovalje. Podrobnejše poročilo o izidu šahovskega tekmovalja je objavljeno v šahovski rubriki. Pri tekmovalju v balinanju, ki se je vršilo po vseh mednarodnih pravilih, je sodelovalo devet tekmovalcev, in je zmagal g. Janko Dimnik.

RAMOS MEJIA

Planinski večer v Slomškovem domu je bil v soboto, 29. avgusta. O zadnji slov.-argentski ekspediciji na Kontinentalni led je predaval gornik Peter Skvarča. Zanimivo predavanje so spremljale lepe barvne slike. Za prvi cilj „Gorra Blanca“ so potrebovali 15 dni. 40 km proč pa se je blestela glavna točka izrednega doživljanja: ognjenik Lautaro. Ekspedicija je dosegla z velikimi napori zastavljeni cilj in nad neskončnim ledenim gorovjem je zaplapolala slovenska zastava. Večer, ki je bil resničen užitek vseh ljubiteljev gora, ki so napolnili dvorano, je vodil predsednik SPD g. Robert Petriček.

SAN JUSTO

III. mladinski dan

Fantovski odsek in dekliški krožek iz San Justa, sta imela preteklo nedeljo svoj tretji Mladinski dan. Ob 8. uri je bila sv. maša, pri kateri so peli otroci šolskega tečaja Franceta Balantija pod vodstvom svoje učiteljice gđe. Angelee Klanjškove. Pri orgljah: Bras Pod njegovim vodstvom je med mašo zapel še, v Dumi krčeni Sanjuški Madrigal, dve pesmici. Recitacijo maše je vodil Modic Lojze. Pred oltarjem sta stala dva fanta in dve dekleti v narodnih nošah; te in petje je postavilo zbrane vernike v popolnoma naše slovensko vzdušje.

Po maši je bilo v Našem domu Mladinsko zborovanje. Vodil ga je predsednik Modic Lojze, kateremu je po prvih pozdravnih besedah sledil pozdrav predsednika SFZ Tineta Vivoda in predsednice SDO Alenke Jenkove. G. Merinik je povedal duhovno misel: Mladina, ki se zbira po naših krajevnih domovih stoji trdno na katoliški podlagi, zato se nam ni treba bati, da bi se izgubila v tujini; tudi trpečih bratov v domovini ne bo razočarala, ker v njej gledajo

svojo rešitev izpod komunistične pete rdeče zvezde, pod katero so umirali naši najboljši sinovi, ki pa še danes krvave.

Sledilo je predavanje prof. g. Zupana pod naslovom: Zdrav duh v zdravem telesu. V zelo izčrpnem predavanju smo si ustvarili pravo sliko skoro vseh panog športa, ki krepi telo in dviga duha, saj so telesni uspehi vedno združeni z močno voljo športnika, k si jo pridobi na svojih vajah.

Vse navzoče so močno presenetile tri hčerke g. Zajca, ki so v ubranem dvoglasju zapele pesmico, ki jo je zložil njihov očka. Zajčeva najstarejša pa nam je v imenu naraščajnic podala zelo prisrčno recitacijo: Slovenska Lipa.

Za zaključek nam je sanjuški Madrigal, ki ga sestavljajo dekleta SDO, zapel: Kje prijazne ste višave, Sijaj, sijaj sončece in Jaz vem za deželo.

Po okusnem kosilu, ki so ga pripravile naša dekleta, so kmalu po drugi uri prikorakali na prostorno dvorišče Našega doma športniki in se postavili v vrsto, kjer so mirno poslušali himni: argentinsko in Naprej, med zvoki teh pa sta predsednik Modic in predsednica Barba Maček dvignila argentinsko in slovensko zastavo, ki sta v rahli sapici mogočno vihrali nad našimi glavami ves dan in tako dajali temu dnevu praznično razpoloženje.

Po pozdravnih besedah športnega referenta SFZ Zaklja, smo videli odbojnikni tekmi: Moron—Lanus: 2:0; Lanus—San Martin: 2:0.

Sledila je Triglavska koračnica, pri kateri je sodelovalo skoro vsa sanjuška mladina. Ta točka sporeda je bila tako lepo pripravljena, da je številne gledalce tako navdušila, da so mladini kar med izvajanjem večkrat zaploskali v priznanje. Naj besede s tega mesta veljajo v zahvalo g. Milošu Prelogu, ki je vajo sestavil, Mehletu Lojzetu in Modicu Lojzetu ter Mehletovi Anici, za nje študij. V naslednji točki pa so nas presenetile disciplinirane naraščajnice, ki so šele pred kratkim začele živeti pod vodstvom ge. Cvete Brasove. Telovadbo je vodila njena hči Alenka, na harmoniko pa jih je spremljala mnogobrojna 11 letna Sonja Zakrajškova. V resnici je bilo lepo pogledati vseh 26 deklic v enotnih krilih in beli bluzah.

Kaj naj omenim o naslednjem nastopu folklorne skupine pod vodstvom gđe. Betke Mačkove, ko jih vendar pozna že vsa slovenska skupnost, da nas s svojimi nastopi nikdar ne razočarajo, vedno pa presenetijo z novimi, tokrat gorenjskimi narodnimi plesi. Kar sreče se topi človeku, ko gledaš to mladino v naših najlepših gorenjskih narodnih nošah, ko jim v gibčnih obratih pri plesu vohrajo krila, da je vse dvorišče skoro pokrito s tako pestrimi in nam prijetnimi slovenskimi barvami. Ob ropotanju moških škornjev in zvokih harmonike nam manjka samo še Triglav v ozadju, pa bi mislili, da smo na narodnem festivalu blejskega gradu.

Navdušeno ploskanje, ki ga je bila deležna folklorna skupina, je dokaz, kako hvaležni so bili vsi gledalci za prelep užitek.

Lepo število rojakov, ki so prisostvovali Mladinskemu dnevu, so poživljali še za nas častni gostje: duhovni vodja osrednje mladinske organizacije g. dr. Stare, ves odbor Našega doma s predsednikom Benkom na čelu, šolski nadzornik g. Aleksander Majhen z lepim številom naših poštrenovalnih učiteljic. Navzoči so bili tudi zastopniki skoro vseh krajevnih domov.

Sledila je prosta zabava, po njej pa smo po deseti uri že zapuščali Naš dom z občutki lepega razpoloženja, ki nam ga je na tem dnevu posredovala naša sanjuška mladina, katere je ta dan pripravila pod geslom: Mlad, to se pravi v srcu vsega življenja.

MENDOZA

Proslava 15-letnice Društva Slovencev v nedeljo, 13. septembra, bomo imeli Slovenci v Mendози lepo slavlje. Proslavljali bomo 15-letnico tukajšnjega Društva Slovencev. Popoldne bomo imeli skupno sv. mašo, popoldne pa bo v domu odprtje seznama doslej umrlih Slovencev v Mendози in spominske plošče pok. ravnatelj Marku Bajuku. V dvorani bo zatem govor predsednika Društva Slovencev, počastitev najstarejše društvene članice 87-letne Grintalove mame. Sledil bo nastop otrok: Deklamacija in pesem naj pokažeta, kaj more društvo dati: našo besedo in popevko z mislijo na domovino. Zatem bo koncert pevskega zbora pod geslom Bog in Slovenija. Za uvod bo zbor zapel Bajukov psalm 126 (Če Gospod ne zida hiše), sledile bodo domotožne in domorodne, za sklep pa bo zbor zapel mogočno Ovirskovo Bog in Slovenija na Pregljevo besedilo.

Po tem kulturnem sporedu bo v društvenem domu družabna prireditev.

SLOVENCIP OSVETU

KANADA

Poročili so se: V župniji Marije Pomagaj: Viljem Spehar in gđ. Angela Fartek; Gregorij Pintar in gđ. Kristina Jug; Matija Kastelec in gđ. Anica Novak; Anton Sirk in gđ. Marija Kojelj; Luis Fuster in gđ. Marija Pilar Aisa; Anton Bežjak in gđ. Marija Keber; v župniji Brezmadežne pa; Alojz Volčanšek in gđ. Elza Arlič ter Jože Siter in gđ. Jožefa Zeljko.

AVSTRALIJA

Slovenci v Melbourneu so imeli doslej svojo mašo vsako tretjo nedeljo popoldne v cerkvi sv. Franciška v sredini mesta. Z uvedbo angleščine v sv. daritev, bo pa ta maša poslej tudi z angleškimi molitvami, ker se je udeležuje večina angleško govorečih vernikov. Zato bodo Slovenci v bodoče imeli vsako tretjo nedeljo mašo v hrvatski cerkvi bl. Nikole v Clifton Hillu. Po maši bodo lahko imeli na razpologo tudi dvorano. Slovenci v St. Albansu pa imajo sedaj redno slov. mašo vsako drugo nedeljo popoldne.

Slovensko društvo v Sydneyu je imelo 15. avgusta „veseli zimski večer“, 5. septembra pa „očetovski dan“.

Tudi Slovenci v Sydneyu so se odločili, da si bodo postavili skupni dom. V ta namen se je osnoval poseben akcijski odbor, ki skupno z obstoječim Slovenskim društvom vodi vse priprave in zbira prispevke.

Osebnostne novice. Poročili so se: V Sydneyu: Franjo Valič in Jožefa Šilec; Emil Lozej iz Vojšičice in Emilija Cergol iz Slivja; Emil Fabjančič iz Javorja in Viktorija Gregorij iz Bazovice; v Clifton Hillu: Ludvik Kastelic iz Dobrega polja in Ljudmila Karel iz Badena pri Dunaju; v Melbourneu: Rudolf Retelj iz Marivca in Irena Ključevski iz Iloka; Albin Hrovatin iz Povžan in Milka Tumbas iz Vel. Grede pri Vršču; Jožef Lajpuh iz Sv. Petra pod Sv. gorami in Ana Sabol iz Kotoribe; Janez Blagne iz Jesenic in Brenda Mary Beaton iz Benalle; Josip Lenarčič iz Dolica in Terezija Bunderla iz Matjaševce; Leopold Jauk iz Pobrežja pri Mariboru in Elizabeta Šantak iz Dubrovnika; Štefan Zeko iz Grada in Ana Šimunkovič iz Vratisinec; v Stirling Eastu pa Franc Žakelj iz Žirov in Judita Holden.

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

„Gospod in gospa na polje sta šla...“

Dober vrtnar vsako pomlad menja zemljo rastlinam, da krepkeje rastejo, da dajo lepše sadove ali zlahnejši sad.

Tudi človek potrebuje za svojo notranjo rast novih sokov. Že majhna sprememba v dnevnem življenju nas dvigne. Novo srečanje, obisk, pismo, lepa knjiga — vse nam je dobrodošlo, kar razbije enoličnost življenja in prinese nekaj novega. Zbudi nas iz otopečnosti, dá novega veselja in poguma.

To občutijo posebno mlade žene z nedoraslili otroki, ki so priklenjene na dom in na vedno isto delo; najhuje one, ki nimajo ne v hiši in ne v bližini nobene sorodnice ali pomočnice, ki bi jih včasih lahko razbremenila. To v marsikateri ženi uniči mladost pred časom. Utesnjena v majhne dnevne skrbi, polagoma izgubi smisel za širši pogled v življenje, ki bi ji bil za pozneje, ko bodo otroci že veliki, tako nujno potreben.

Večkrat mož, tudi dobrosrčen mož, ne razume te nujne potrebe, da se žena vsaj za nekaj ur od časa do časa oddalji od doma. Morda tudi zato ne razume, ker preživi ves teden zunaj na delu in komaj čaka na dneve, ki jih lahko preživi doma. Tako se znajdeti v aedeljo, sicer zadovoljna v krogu svojih otrok, a v različnem razpoloženju: on blažen v copatah in brez kravate, ona pa v želji, da bi si nataknila čevlje z visokimi petami, novo obleko, ki že dolge čaka v omari, in, da bi odšla pod roko z njim, sama z njim, kakor v „lepih časih“ v mesto, v kavarno na klepet, v kino, na koncert ali vsaj na Florido gledat izložbe.

To so smešno majhne želje in vendar, ali niso težko dosegljive?

Morda bi pa le bilo mogoče z dobro voljo vsaj nekajkrat na leto poiskati osebo, ki bi za en popoldan prevzela skrb za otroke in omogočila mladim staršem prijetno samoto: brez skrben sprehod, obisk prijateljev, gledališče, ali kar si pač želita.

Samo na ta način si namreč lahko otroci stalno pretirajo. Samo tako lahko govorita o vprašanih, ki med tednom vsakega posebej težijo. V razgovoru se marsikaj laže reši. Pogovor o otrocih, o bodočih načrtih, obujanje spominov, uživanje narave, umetnosti — vse po

Vsak teden ena

DOLENJSKI FURMANI

Res lepših fantov na svetu ni, kot so dolenski furmani.

Po belih cestah vozijo, 15 pa sladko vince točijo.

Preljuba Urška, kelnarca, kolka je najna rajtenga.

Konjič je tvoj, vozič je tvoj, preljub moj fantič, ti s'pa moj.

PO SPORTNEM SVETU

Na lahkoatletskem mitingu v Celju je preteklo nedeljo Slovenka Draga Sta mejčič izenačila svetovni rekord v teku na 80 m ovire v času 10,5. Pred njo so isti rezultat postavile že štiri atletinje: Nemki Mayer 1960 in Balzer (1964), Avstralka Moore (1962) in Irina Press (ZSSR, 1964).

V Bernu v Švici je na mednarodnem atletskem tekmovalju Celjan Vazič postavil nov slovenski in jugoslovanski rekord na 300 m s 8:02,0, in zasedel prvo mesto pred slovitim avstralcem Ronom Clarkom.

Na Bledu je bila mednarodna veslaška regata, na kateri je tekmovalo 17 jugoslovanskih klubov in veslači iz Češkoslovaške, Italije, Poljske, Kube in Vzhod. Nemčije. Zmagal je kombinirani osmerček Bleda in splitskega Mornarja, ki bo zastopal Jugoslavijo na Olimpijadi v Tokio.

Znani avstralski plavalec Murray Rose, ki ga pa avstralska zveza ni uvrstila v olimpijsko moštvo za igre v Tokio, je na kanadskem prvenstvu v Vancouveru postavil nov svetovni rekord na 880 m v času 8:55,05. Pred tedni je isti plavalec izboljšal tudi svetovni rekord na 1500 m. Vendar ta njegov rekord ni dolgo držal, ker je pred dnevi 17-letni Finec Saari postavil nov rekord na 1500 m s časom 17:01,08 in kot prvi preplaval progo s časom pod 10 minut.

Olimpijske igre bodo letos v Tokiu od 10. do 25. oktobra. Olimpijsko baklo so pred tednom prižgali v Olimpiji v Grčiji in so jo prepeljali z letalom v Taipei na Formozo, od tam pa bodo baklo pripeljali na Japonsko. Prav gotovo bodo pri teh igrah spet rušili rekorde, če že ne svetovne pa vsaj olimpijske. Že sedaj pa je padlo več rekordov, čeprav ne v športnih rezultatih. Tako je rekordna udeležba nastopajočih držav: 94; v Rimu je leta 1960 sodelovalo samo 84 držav. Nastopajočih atletov, ki se bodo borili za najvišja mesta bo skoro 7000.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ŠAH

Sanmartinski šahovski turnir je bil zaključen v petek, 29. avgusta. Od prvotno vpisanih 20 igralcev jih je 19 vztrajalo do konca. Igrali so ob petkih in sobotah zvečer. Rezultat turnirja je naslednji: 1. zmagovalac turnirja Šušteršič Božo, 17 1/2 točk; 2. Bujas Drago 15 1/2; 3. Dimnik Dušan 13 1/2; 4. Baraga Aleksander 13; 5. Pavlič Anton 13; 6. Masič Tomaž 12 1/2; 7. Šušteršič Janez 12; 8. Smersu Miha 10; 9. Čatar Drago 8 1/2; 10. Klemenčič Vinko 7 1/2; 11. Gabrenja Tomaž 7; 12. Sever Viktor 7; 13. Baraga Franc 7; 14. Petkovšek Franc 6; 15. Petkovšek Lado 6; 16. Corn Andrej 5 1/2; 17. Truden Slavko 5 1/2; 18. Košir Jože 3; 19. Zupančič Stanislav 1 točko.

Turnir je pokazal, da je v San Martinu mnogo zanimanja za šahovsko igro in da so nekateri — po zaslugi agilnega šahovskega krožka, ki ga vodi g. Šušteršič Božo — začeli resno študirati to duhovito kraljevsko igro.

Vestnik SFZ

Kakor vsa druga leta, tudi letos Slovenska fantovska zveza organizira mladinske športne dneve, zavedajoč se, da če hoče svojim članom vtisniti zavest odgovornosti, požrtvovanja in samozgovorja, mora vpeljati v športni del svojega programa pravi smisel športa. Šport nam pomeni sredstvo za doseg cilja: vzgojiti dobrega človeka. Zato mora med našimi športniki vladati res pravi športni duh tako pri zmagah kot pri porazih. Pomagati članom, da se priklopijo do svoje osebnosti, do krščanske osebnosti: to je namen naših organizacij. Šport pa je le sredstvo za to!

Danes uradno otvarjamo Mladinske športne dni za leto 1964. Ko jih bomo zaključili meseca novembra na skupnem Mladinskem dnevu, bomo lahko videli, kaj smo storili v pravi smeri in kaj nam še manjka, da se ne bomo od nje nikdar odkrnili.

Pri mladinskih športnih dnevih sodelujejo vsi odseki; tu naj se res pokaže vzgoja, dostojanstvo in pravi športni duh, ki naj prevladujejo med vsemi igrami in tekmovalji, in ki naj se nadaljuje še v drugih igrah, ki jih organizirajo posamezni odseki izven športnih dni.

Športno udejstvovanje se med nami vsako leto spreminja. Če smo videli pri tekmovaljih prejšnjih let še veterane, pa opazimo zadnja leta vedno več novih obrazov, dokaz da se mlajši rod zanaša za šport; v tem pogledu smo lahko optimisti.

Vedno bolj se pa čuti potreba strokovnjakov, ki naj bi vodili mladino po izkušenih poteh do prave telesne vzgoje. Naraščaja je vsako leto več, zato mora vsak izmed nas — to je naša dolžnost — narediti vse, kar je mogoče in priskočiti na pomoč k započemu delu.

Današnji dan je zelo primeren, da pokažemo tudi na napake, ki jih velikokrat opazimo pri gojenju športa oz. pri igrah in tekmovaljih.

Pogoj za uspešnega športnika je vaja — trening; le resno treniranje ga bo privedlo do zmage. Resno treniranje pa že samo po sebi zahteva disciplino in vztrajnost pri panogi, ki jo goji. Tako resno delo da svoj rezultat pri tekmah, na igrišču, kjer ne more biti mesta za surovost, psovnanje in nemoralno vedenje. Če bomo tako pojmovali šport, potem lahko upamo, da se na naših tekmovaljih ne bodo dogajali primeri, ki izbruhne igralčeva nekontrolirana narava in se nato dogajajo stvari, ki bi se nikdar ne smele. Tudi na tem področju se moramo mi, slovenska mladina, še veliko vzgojiti.

Razmere, v katerih živimo in delujemo, so vse kaj drugega kot zadovoljive.

Pomanjkanje telovadnic, telovad. orodja in že prej omenjenih strokovnjakov, nam delo velikokrat ovira in zdržuje. Vedeti je treba, da je mladini treba nuditi vsaj najosnovnejše športne potrebe, primerne velemestnemu okolju, v katerem živi.

Le tako: z neomagljivo voljo po napredku, z željo po izboljšanju razmer in z gotovostjo, da smo zmožni preskočiti še tako velike zapreke s skupnim delom, v bratski slogi, lahko pričakujemo, da bo organizirana slovenska mladina imela v bližnji prihodnosti lepša obzorja, ki naj jo ponesejo do zmag v tekmah, do zmag v družbi in prvenstveno: do zmag nad samim seboj! (Govor športnega referenta SFZ Janka Zaklja na otvoritvi Mlad. šport. dni)

Odbojka: (Na Mladinskem dnevu v San Justu so se pričela tekmovalja v odbojki. Igrala so tri moštva. Prva igra Lanús:Morón je izpadla 2:0 za Morón (posamezni rezultati: 15:10 in 15:11). Igrali so za Lanús: Goljevšek M. (kapetan), Barle T., Sušnik F., Urbanija S., Zupančič L., Kalan N. in Jan C.; Morón: Troha A. (kapetan), Vivod B., Vivod T., Poglajen A., Selan T., Selan A. in Babnik J. V drugi igri, Lanús: San Martín, je zmagal Lanús 2:0 (15:8 in 15:3). Za San Martín so igrali: Boltežar M. (kapetan), Boltežar J., Berčič J., Marolt P., Možina P., Jesenovec M. in Kodrič B. Kar se iger tiče, ni bilo videti kakke posebne tehnike. Opazili smo celo grobe skupinske, a še večje individualne napake: veliko pomanjkanje treninga pri nekaterih in nervoznost pri drugih. Razveseljivo pa je bilo disciplinirano vedenje vseh igralcev, brez običajnih preprirov in vpitja. Kar se tehnične tiče, je pričakovati, da bodo prihodnje igre pokazale bolj jasno česa smo zmožni — a le, če je resna volja in trening.

Tretje kolo v šahu in ping pongu se je odigralo preteklo soboto. Ping pong: Ramos Mejía je premagal Lanús s 3:1 in si praktično zagotovil prvo mesto. Igre so bile naslednje: Babnik S. 1 Zupančič L. 2; Juhant P. 2, Naberger F. 0; Piber R. 2, Černak J. 0; Babnik F. 2, Berčič D. 0. San Justo je zgubil točke z Moronom, ker se ni predstavil. Zaradi različnih ovir je moštvo Carapachaya izstopilo iz tekmovalja. Razsodišče športnih referentov je odločilo, da se vse igre tega odseka na tekmovalju razveljavijo. Šah: Lanús in Ramos Mejía sta izenačila 2:2; Potek je bil sledeč: Marolt J. 1/2 — Černak L. 1/2; Kržišnik J. 0 — Sušnik F. 1; Žakelj J. 1/2 — Naberger F. 1/2; Vodnik C. 1 — Černak J. 0.

Zaradi ponovitve Dume bo naslednje kolo v soboto, 19. 9. in sicer v šahu: Lanús:San Justo; v ping pongu pa: Morón:Ramos Mejía in Lanús:San Justo. Igra se v Lanusu in Moronu.

OBVESTILA

Proslava šolskih otrok na čast škofu Slomšku bo v nedeljo, 20. septembra ob 16 v Slovenski hiši, s sveto mašo, skupnim obhajilom in igro Blaže in Nežica.

Slovenski tabor v Slomškovem domu bo v nedeljo 13. t. m. s pričetkom ob pol 11 dopoldne. Dopoldanski program obsega sv. mašo, krajšo taborno misel in nastop šole A. M. Slomška. Zbiranje za popoldanski program je ob 2. Opozorjamo zlasti na slovensko pesem, ki jo bo izvajal slov. pevski zbor „Gallus“ in izredno lep prikaz življenja enega dne na slovenski domačiji. Od popoldne dalje bodo poleg drugih dobrot na razpolago domače koline. Po končanem programu prosta zabava s sodelovanjem Triglav orkestra. Pecivo in dobrotke je mogoče oddati tudi na prireditvi. Pridite!

IX. kulturni večer SKA bo v soboto, 19. t. m. ob 19 pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo č. g. direktor

Anton Orehar o Verski svobodi na cerkvenem koncilu

SDO San Justo vabi vse svoje članice na sestanek v nedeljo, 13. septembra po sv. maši v prostorih Našega doma. Predaval bo č. g. direktor Anton Orehar.

Srednješolski tečaj, ki je zaradi prireditve v soboto odpadel, bo ponovno naslednje sobote, 19. in 26. septembra, 3. oktobra in potem redno vsakih 14 dni

SKAD obvešča vse člane in prijatelje da bo skupno zbirališče za izlet v San Miguel v nedeljo 13. t. m. ob 7.30 na železniški postaji v Castelarju. Zadnja sv. maša v Colegio Máximo je ob 9.

Redni sobotni treningi odbojke na Pristavi! Vodila bo ga. Olga Magister. Začele bomo 19. sept. točno ob 16.30, konča se bo ob 18. Prinesite telovadno opremo. Vabljeni dekleta vseh okrajev.

X. kulturni večer SKA bo naslednje soboto 26. t. m. ob 19 v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158, Capital in bo začetek II. razstave slovenske izseljenke grafike, na kateri bodo razstavljali poleg tu živčih tudi naši moštri v Franciji, Kanadi in Združenih državah Amerike. Brez dvoma bo ta razstava letos najpomembnejša slovenska kulturna prireditev. Odprta bo še nekaj dni.

K slovenski domačiji — slovenske narodne noše! Vsi rojaki — tudi iz drugih krajev — lepo vabljeni na nedeljsko slavje v Slomškovo dom. Zbiranje ob 9.

Planinski večer v Slovenskem domu v San Martinu, napovedan za soboto 26. septembra je preložen na soboto 10. oktobra.

O svetovni framasonski organizaciji zo predaval g. dr. Mirko Gogala na VI. prosvetnem večeru. Večer bo v soboto, 26. t. m. ob pol 8 v Slomškovem domu.

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“) vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024 T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Slovenska misijonska zveza

NA MISIJONSKO NEDELJO,

18. oktobra v Slovenski hiši

Misijonska drama

VIHARJI V DUŠAH

Izjava „Slovensko gledališče“

Režija: Maks Borštnik

Scena: Ivan Bukovec

Igrajo: Frido Beznik, Jože Černak, Stanko Jerebič, Ciril Markež, Maks Nose, Lojze Rezelj, Božo Vivod in Žakelj Jože

SVET KRISTUSU!

9.30 zborna mladinska maša; 11 nogometna tekma med sanmartinskim in lanuskim odsekom v okviru športnih dni; 12 k o s i l o

12. MLADINSKI DAN

20. septembra 1964 v Slovenski vasi

15. mogočen telovadni nastop naraščajnic, naraščajnikov, mladenk, mladcev, deklet in fantov iz slovenske v a s i

Ves čas prireditve možnost zabave ob igrah

13. septembra 1964:

EN DAN

na slovenski domačiji

SLOMŠKOV DOM

Sodeluje orkester „TRIGLAV JAZZ“

PONOVITEV

OTON ŽUPANČIČ

DUMA

NIKOLAJ JELOČNIK

Scena IVAN BUKOVEC

slovenska dekliška organizacija • slovenska fantovska zveza

vstopnina: 60.-, otroci 40.-; v predprodaji v dušnop. pisarni

sobota, 12. septembra točno ob sedmih v slovenski hiši

TRETJA VELIKA SANMARTINSKA

TOMBOLA

bo v nedeljo, 4. oktobra 1964 popoldne

Prvi dobitek bo:

jedilnica in spalnica

(vrednost 60.000 pesov)

Po tomboli ljudska veselica, pri kateri sodeluje

Moulin Rouge

EMPLEADO ADMINISTRATIVO

con conocimientos gráficos

SE NECESITA

Tejedor 244

Capital

T. E. 923-7583

Silvo Kranjec:

Slovenci na poti v Jugoslavijo

Na bojiščih je bilo poleti 1917 najhujša zahoda, kjer so se Nemci polagoma umikali pred zaveznički. Po nastopu Amerike je bila blokada nemške obale še bolj učinkovita in pomanjkanje v Nemčiji še večje. Že spomladis se štrajkali stotisoči kovinarjev, poleti pa je prišlo celo do uporov na vojnih ladjah. V juliju se je nemški zbor izjavil za mir brez aneksij, toda vlada in vojno vodstvo ga nista pustila do besede. Tudi mirovno posredovanje pa peža Benedikta XV. je ostalo brezuspešno, ker Nemčija ni hotela obljubiti, da bo vrnila in obnovila Belgijo. Ko so po razpadu ruske armade brez težav prodrli proti Rigi, zlasti pa ke se je jeseni 1. 1917 združenim avstrijsko-nemskim četam posrečilo vreči Italijane čez Piavo, so Nemci postali še bolj samozavestni. Zanašali so se na Rusijo, kjer so pravkar zavladali boljševiki in v Brestu Litovskem začeli mirovna pogajanja z Nemci in Avstriji. Kmalu je bilo sklenjeno premirje po načelih: samoodločba narodov, mir brez aneksij in brez odškodnin. Mirovna pogajanja so se pa vlekla do 3. marca 1918, kajti Nemci so ta načela pogazili in diktirali Rusom težke pogoje, še med pogajanja pa so zasedli Ukrajino. Sedaj se je morala ukloniti tudi Romunija; v začetku maja je sklenila mir, ki ji je odvzel precej ozemlja in jo gospodarsko

usužnjil Nemčiji. S temi mirovnimi sklepi so napravili Nemci hudo politično napako; antanta je sedaj vedela, česa se ima nadejati, če se spusti v pogajanja z njimi, zato je bilo poslej geslo njenih državnikov: brezobzirna borba do popolne zmage.

Sedaj je začela antanta tudi resneje računati z razpadom Avstro-Ogrske. Oportunistično težnjo, ki jo je zastopala zlasti Francija, ločiti monarhijo od Nemčije, ji nuditi ugoden mir in tako skrajšati vojno, so po mnogih brezuspešnih poizkusih opustili. Kljub zahtevi po osvoboditvi avstro-ogrskih narodov od tuje vlade, ki so jo januarja 1917 stavili zaveznički, so se že nekaj tednov nato pogajali s cesarjem Karlom po posredovanju njegovega svaka princa Siksta Burbonskega. Ko so se ta pogajanja v juniju 1917 dokončno razšla, so se pa tja do spomladi 1918 vršili še razni drugi mirovni poizkusi.

Vsi ti poizkusi za separaten mir z Avstrijo so ostali brezuspešni, ker se na eni strani Italija ni marala odgovoriti obljubam londonskega pakta, na drugi strani je bil pa cesar Karel s svojo okolico vred veliko preslah, da bi mogel rešiti monarhijo iz vedno tesnejšega oklepa njene nemške zaveznice, doma pa zlomiti odpor nacionalnih Nemcev in Madžarov. Zato se je antanta odločila za drugo taktiko. Sklenila je pri-

siliti Avstro-Ogrsko na kolena s tem, da odločno podpre osvobodilne težnje njenih slovanskih in romanskih narodov, za kar so se njihovi zastopniki v emigraciji že ves čas prizadevali.

Največje težave so bile doslej v tem oziru z Italijo zaradi njenih sporov z Jugoslavlani. Drugi zaveznički so ji to zamerali, ker so sklepali, da bi avstrijska fronta že davno razpadla, če bi se Slovenci in Hrvatje ne zavedali, da se v boju proti Italiji bore za svojo lastno domovino. Kobaridski poraz jeseni 1917 je pa prisilil Italijo, da je izpremenila svojo politiko nasproti avstro-ogrskim narodom in tudi nasproti Jugoslavlani. Nemalo so jo preplašile še izjave Lloyda Georgea in Wilsona v januarju 1918, ki sta zahtevala avtonomijo za avstro-ogrške narode, za Srbijo pa izhod na morje. Novi italijanski ministrski predsednik Orlando je šel sam v London, kjer je stopil v zvezo s Trumbičem. (Nato je poslal v London poslanca Torrea, s katerim je Trumbič na pritisk angleških prijateljev dogovoril sledeči sporazum: Italija se odrekla Dalmaciji in obe stranki si priznavata pravico do narodnega zedinjenja; medsebojne spore glede ozemlja bosta reševali po načelu narodnosti in narodne samoodločbe; narodnim manjšinam, ki bodo še ostale v tuji državi pa bodo zajamčene vse narodne pravice.

Na podlagi tega sporazuma so se tudi Jugoslavlani udeležili „kongresa zatiranih narodov avstro-ogrške monarhije“, ki se je v začetku aprila 1918 vršil v Rimu. Poleg Jugoslavskega

odbora so bili navzoči zastopniki srbske narodne skupščine in jugoslovanske dobrovoljske divizije, tako, da so Jugoslavlani tu prvič pred vsem svetom enotno in složno nastopili. V resolucijah kongresa so Jugoslavlani, Čehi, Poljaki in Romuni proglasili svoje pravice do samostojnih držav, kar je Anglija le nerada dovolila pod svežim vtisom nemške ofenzive. Italija se je sicer navduševala za osvobodjenje zatiranih narodov, toda italijanska vlada, posebno zunanji minister Sonnino, nista hotela imeti s kongresom bližnjega opravka, ker se nista hotela kakorkoli vezati.

Zato pa je italijansko vojno vodstvo hitelo izkoristiti kongres in zlasti italijansko-jugoslovanski sporazum za propagando na fronti. Ne le nad vojno črto, ampak tudi po zaledju tja do Ljubljane, je jelo deževati slovenskih in hrvatskih letakov s Trumbičevim podpisom, ki so pripovedovali, da je Italija sedaj naš prijatelj in da se ni več treba boriti zoper njo. Še bolj kot ti letaki so razmajali avstrijsko fronto lakota in splošna utrujenost, zlasti pa osvobodilno gibanje doma, ki je pod vplivom dogodkov v zamejstvu postajalo vedno odločnejše.

Na sv. Tri kralje so češki politiki v Pragi izdali manifest, kjer poudarjajo pravico češkega naroda do samoodločbe in samostojnosti. Dva dni nato, 8. januarja 1918, je Wilson v poslanici ameriškega kongresa proglasil svoj mirovni program v znanih 14 točkah. Od teh je 9. točka zahtevala, naj se popravijo

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3834

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Airesu v torek, 8. septembra. Prodajna cena: 1 USA dolar m\$ 145,—
1 angleški funt „ 402,—
100 italijanskih lir „ 23,95
100 avstr. šillingov „ 556,80
100 nemških mark „ 3.650,—

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovincem.